

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Fredrik Lindberg

Kommunstyrelsen

Uppdrag att ta fram förstudie om nya permanenta förskolelokaler inom fastigheten Jungfrun 2 (Kevingskolan)

Ärendet

Enligt bildningsförvaltningens behovsanalys och befolkningsprognosen råder obalans mellan kapacitet och efterfrågan vad gäller förskoleplatser i Västra Danderyd. Underskottet är för närvarande ca 100 platser och antalet barn i förskoleålder (1–5 år) förväntas öka med ytterligare ca 100 under den kommande tioårsperioden. I syfte att säkerställa tillgång till ändamålsenliga lokaler och möta den ökande efterfrågan av förskoleplatser är det nödvändigt att påbörja processer för en ökad beredskap att genomföra om- och nybyggnation av förskolelokaler inom Västra Danderyd. Det finns också anledning att utreda ersättande av uttjänta och oändamålsenliga lokaler.

Samhällsutvecklingsförvaltningen har i ett tjänsteutlåtande daterat 2024-11-21 gällande Kevinge förskolas tekniska status konstaterat betydande byggnadstekniska brister hos förskolan. Förvaltningens bedömning är att det inte är ekonomiskt försvarbart att genomföra de investeringsåtgärder som skulle krävas för att säkerställa byggnadens och lokalernas funktion över tid. Mot den bakgrunden gav tekniska nämnden den 28 november 2024 (§ 140) samhällsutvecklingsförvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan gällande avveckling av de nuvarande lokalerna samt etablering av en tillfällig förskola inom fastigheten Jungfrun 2. Handlingsplanen har återrapporterats till tekniska nämnden som den 29 januari 2025 (§ 10) uppdrog åt samhällsutvecklingsförvaltningen att under år 2025 upphandla förskolemoduler för uppställning inom fastigheten Jungfrun 2.

Samhällsutvecklingsförvaltningen föreslår i föreliggande ärende att ett förstudiearbete gällande en ny permanent förskola inom fastigheten Jungfrun 2 initieras, i enlighet med kommunens lokalförsörjningsprocess. Förstudien syftar till att närmare svara på vad som ska byggas.

Förstudiearbetet omfattar preliminärt utredning av förutsättningar, möjliga alternativ för om- och nybyggnation, ekonomisk bedömning, genomförandenaspekter, tidplan, m.m. Förstudien utförs av samhällsutvecklingsförvaltningen i samarbete med bildningsförvaltningen och beräknas kunna färdigställas senast kvartal 1, 2026. Parallellt med genomförande av förstudien planeras den temporära förskolan uppföras för att på förhand kunna flytta verksamheten från nuvarande lokaler. Detta innebär att behovet av ändamålsenliga och kvalitativa förskolelokaler kan

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Fredrik Lindberg

säkerställas tills dess att nya ersättande lokaler uppförts. Som ett tänkbart alternativ till en ny fristående förskolebyggnad har bildningsförvaltningen bedömt att lokalbehovet, åtminstone delvis, potentiellt skulle kunna ersättas inom nuvarande Kevingskolans lokaler. Skolan har idag en betydande överkapacitet och en samlokalisering av förskola inom Kevingesskolan bedöms kunna ge positiva effekter för skolverksamheten.

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut**Kommunstyrelsens fastighets- och exploateringsutskotts beslut**

Kommunstyrelsens fastighets- och exploateringsutskott ger samhällsutvecklingsförvaltningen i uppdrag att ta fram en förstudie om nya permanenta förskolelokaler inom fastigheten Jungfrun 2 (Kevingskolan).

Förstudien ska återrapporteras senast under det första kvartalet 2026.

Beslutet fattas med stöd av punkt 6.1.1, kommunstyrelsens delegationsordning.

Bakgrund*Kevinge förskola, teknisk status*

Kevinge barndaghem uppfördes 1972–1973 inom Kevingskolans skolområde där grundskolan redan hade uppförts ett tiotal år tidigare. Den gällande detaljplanen (S351) för fastigheten Jungfrun 2 fastställdes 1971 och innebar en ändring av gällande stadsplan i syfte att bland annat möjliggöra uppförandet av en barnstuga med fyra avdelningar i anslutning till befintlig skola.

Samhällsutvecklingsförvaltningen har dokumenterat Kevinge förskolas tekniska status i ett tjänsteutlåtande daterat 2024-11-21 som redogör för lokalernas nuvarande skick. Förskolan har, genom sin ursprungliga konstruktion och utformning, grundläggande byggnadstekniska brister som gör det mycket svårt att anpassa den till rådande tekniska krav och standarder. Förvaltningens bedömning är att det inte är ekonomiskt försvarbart att genomföra de investeringsåtgärder som skulle krävas för att säkerställa en varaktig teknisk funktion hos förvaltningsobjektet. De åtgärder som skulle krävas kan till stora delar likställas med nyproduktion. Förvaltningen konstaterar vidare att lokalerna idag inte är att anse som ändamålsenliga med följd att den nuvarande verksamheten svårligen kan bedrivas på ett godtagbart sätt. Byggnaden är inte heller avsedd att nyttjas för någon annan verksamhet än förskola. Slutsatsen är att förvaltningsobjektet därför bör avvecklas.

Mot den bakgrunden gav tekniska nämnden den 28 november 2024 (§ 140) samhällsutvecklingsförvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan gällande avveckling av nuvarande lokaler samt etablering av tillfälliga förskolemoduler inom fastigheten Jungfrun 2. Handlingsplanen har återrapporterats till tekniska nämnden som den 29 januari 2025 (§ 10)

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Fredrik Lindberg

uppdrog åt samhällsutvecklingsförvaltningen att under år 2025 upphandla förskolemoduler för uppställning inom fastigheten Jungfrun 2.

Kevingskolan, tidigare utredning och planering

På Kevingskolan går idag knappt 200 elever från förskoleklass till årskurs 6 vilket är betydligt mindre än skolans maxkapacitet. En del av lokalerna nyttjas därför av annan verksamhet, bland annat öppna förskolan.

Skolan har under flera år varit föremål för utredning beträffande skolans framtida utveckling, men efter förändrade behov och förutsättningar har arbetet tillfälligt pausats. Kommunstyrelsen noterade den 19 juni 2023 (§ 120) informationen från samhällsutvecklingsförvaltningen att ytterligare utrednings- och planeringsåtgärder avseende Kevingskolan dröjer tills den då pågående skolutredning är redovisad och beslut om inriktning för den fortsatta planeringen kan fattas.

Lokalbehovsanalys skola/förskola, utbildningsnämnden 2023

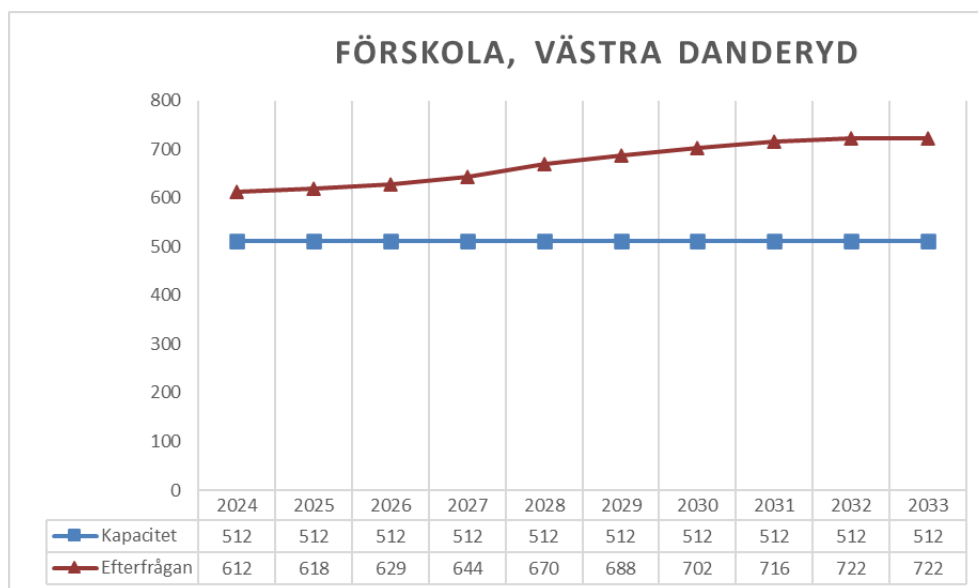
Utbildningsnämnden genomför årligen en behovsanalys av aktuella och framtida lokalbehov avseende förskolor och skolor. Behovsanalysen överlämnas till kommunstyrelsen inför den årliga revideringen av kommunens lokalförsörjningsplan. Den senaste årliga behovsanalysen som antogs av utbildningsnämnden den 27 september 2023 (§ 82) visar på behov att utöka antalet förskoleplatser i Västra Danderyd. Antalet barn i förskoleålder 1–5 år förväntas öka med ca 100 barn under den kommande tioårsperioden.

Tidigare år har det funnits en överkapacitet av förskoleplatser (totalt) i kommunen. Under åren 2023 och 2024 har dock kapaciteten i kommunen minskat. Prognosen visar också på en långsiktig ökning av antal barn över tid i alla kommundelar med anledning av planerad nybyggnation av bostäder samt prognosticerade generationsväxlingar och födelsetal i kommunen.

I Västra Danderyd uppgår förskolornas och pedagogisk omsorgs totala kapacitet till 512 platser varav 479 platser är belagda hösten 2023. 24 av barnen är skrivna i en annan kommun än Danderyd vilket motsvarar ca 5%.

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Fredrik Lindberg



Västra Danderyd	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Byggbaserad prognos	612	618	629	644	670	688	702	716	722	722
Nollbyggnation	603	600	602	590	591	592	594	597	599	601

Fig. 1 Prognos, kapacitet/efterfrågan förskola Västra Danderyd

I ett scenario utan någon bostadsproduktion så är efterfrågan (ca 600 platser) i det närmaste oförändrad över tioårsperioden, men ändå avsevärt högre än förväntad tillgänglig kapacitet (512 platser).

Enligt befolkningsprognosen råder alltså en obalans mellan kapacitet och efterfrågan redan från och med 2024. Samtliga kommunala förskolor har i stort sett fullbelagt och flera förskolor i Västra Danderyd har barn som står i kö. För att möta efterfrågan av förskoleplatser anses det vara nödvändigt att börja planera för nybyggnation alternativt ombyggnation av befintliga lokaler. Bildningsförvaltningen framhåller också att det är lämpligt med en viss överkapacitet i de kommunala förskolorna då olika yttre faktorer kan göra att behovet svänger snabbt.

Behovsanalys, Kevinge förskola

Genom utbildningsnämndens beslut den 31 januari 2024 (§ 6) överlämnades nämndens behovsanalys (avrop) specifikt för Kevinge förskola till kommunstyrelsens fastighets- och exploateringsutskott, med utgångspunkt i de behov som beskrivs i bildningsförvaltningens lokalbehovsanalys för 2024–2033 och tjänsteutlåtande daterat 2024-01-08.

Behovsanalysen bekräftar en obalans mellan utbud och efterfrågan av förskoleplatser i kommundelen Västra Danderyd och bildningsförvaltningens bedömning är därför att fler förskoleplatser behöver tillgodoses i området inom kort. Förslaget från förvaltningen var att utreda möjligheten att ersätta Kevinge förskola med en ny större enhet omfattande sex avdelningar, i stället för dagens fyra, då förskolans nuvarande lokaler inte anses vara ändamålsenliga. Förvaltningen framhäver också att en ny

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Fredrik Lindberg

förskola med fördel skulle kunna integreras i Kevingskolans lokaler eftersom skolan idag har en överkapacitet.

Utbildningsnämndens ordförande fattade den 1 oktober 2024 ett kompletterande delegationsbeslut, i enlighet med 6 kap. 39 § kommunallagen och punkt 1.1.1 utbildningsnämndens delegationsordning, med ett förtydligande att förskolan också bör utredas för en dimensionering om fyra avdelningar.

Skolutredning 2024

Den övergripande skolutredning som genomförts på uppdrag av kommunstyrelsen i syfte att ge en helhetsbild och ett underlag för framtida beslut inom Danderyds kommun godkändes genom kommunstyrelsens beslut den 17 juni 2024 (§ 103). Skolutredningen, med rekommenderade åtgärder, utgör underlag för utbildningsnämndens fortsatta hantering av åtgärder för kommunalt ägda skolverksamheter.

Bakgrunden till skolutredningen var en identifierad överkapacitet vad gäller skolplatser i kommunen. I Västra Danderyd har elevantalet sjunkit från cirka 830 till 750 elever och prognosen framåt läsåret 2028/2029 pekar på ett oförändrat elevantal inom den kommunala skolan.

Kevingskolan uppvisar för läsåret 2023/2024 ett underskott av elever med totalt 186 inskrivna elever fördelade på 8 klasser. Den teoretiska maxkapaciteten är 350 elever och 14 klassrum men genom att en del av lokalerna nyttjas för annan verksamhet är den justerade kapaciteten 250 elever och 10 klassrum.

På sikt bör flexibelt lokalnyttjande mellan olika verksamheter, till exempel skolformer, främjas för att möta förändringar i barn- och elevvolym. Här nämner skolutredningen Kevinge förskola som ett möjligt konkret exempel.

Samhällsutvecklingsförvaltningens utredning

Lokalförsörjningsåtgärder för att säkerställa kapacitet

Enligt bildningsförvaltningens prognos kan underskottet av förskoleplatser inom Västra Danderyd från år 2030 vara upp till 200 platser. Redan idag finns ett konstaterat underskott om närmare 100 förskoleplatser, motsvarande ungefär sex förskoleavdelningar.

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Fredrik Lindberg



Fig. 2 Förskoleverksamheter i Västra Danderyd (gröna är kommunala)

För att säkerställa kapaciteten och utbudet av förskolelokaler i Västra Danderyd de närmaste åren är det viktigt att öka beredskapen att kunna genomföra åtgärder av olika slag. Det kan exempelvis handla om både nybyggnation och tillfällig lokalförsörjning, liksom att skapa reservtillgångar i form av outnyttjade byggrätter (planreserv) eller omställningsbara lokaler. Oförutsedda förändringar av den totala tillgängliga kapaciteten kan också inträffa. Detta gäller i synnerhet fristående förskoleverksamheter där kommunen inte har rådighet men ändå behöver hantera konsekvenserna av en förändring.

Samhällsutvecklingsförvaltningen avser därför att vid sidan av utveckling av Kevinge förskola fortsatt driva översyn av egna fastigheter och utredning av olika slags åtgärder för att säkerställa kapaciteten beträffande förskolelokaler i Västra Danderyd och generellt i kommunen på både lång och kort sikt.

Behovet av förskoleplatser behöver inte nödvändigtvis tillgodoses inom kommunalomsrådets avgränsning, även om det är önskvärt, varför en del av ett förväntat underskott teoretiskt kan lösas genom nyttjande av tillgänglig kapacitet i andra kommunalomsråden. Boverkets lokaliseringsprinciper för förskolor och skolor anger dock bland annat närhetsprincipen liksom tillgänglighetsprincipen som styrande kriterier vid lokalisering. Att ha nära till skola och förskola skapar förutsättningar för hållbara transporter och därmed minskad klimatpåverkan. Det kan också påverka barnfamiljers livspussel på ett positivt sätt genom att mindre tid behöver läggas på att

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Fredrik Lindberg

hämta och lämna och att större barn kan ta sig till och från skolan på egen hand. Närhet mellan bostaden och förskolan respektive skolan gör också att barn och elever lär känna andra barn i sitt närområde vilket bidrar till ökad trygghet för framför allt yngre barn och elever. Det kan också skapa goda förutsättningar för att skolan ska kunna bli en mötesplats utanför skoltid.

Lokalförsörjningsprocessen

Enligt lokalförsörjningsprocessen initieras projekt av den nämnd som har lokalbehovet. Projekten initieras vanligtvis genom att berörd nämnd fattar beslut om att godkänna en behovsanalys (Fas 1) som överlämnas till kommunstyrelsen genom dess fastighets- och exploateringsutskott. Den efterföljande förstudiefasen (Fas 2) inleds genom att fastighets- och exploateringsutskottet, ger ansvarig förvaltning i uppdrag att ta fram en förstudierapport utifrån de behov som föreligger.



Fig. 3 Lokalförsörjningsprocessens skeden

Förstudie gällande nya permanenta lokaler för Kevinge förskola

Gällande detaljplan (S351) för Kv. Jungfrun omfattar både förskolan och skolan inom fastigheten Jungfrun 2. Planen tillåter markanvändningen allmänt ändamål (A) och medger en omfattande betydande byggrätt, dock med begränsningar av byggnadshöjden. Detaljplanen ger därmed utrymme för en variation av möjliga åtgärder för ombyggnad, tillbyggnad eller nybyggnad av nya permanenta förskolelokaler inom fastigheten.

För att vidare utreda förutsättningarna för genomförande av byggnation av nya förskolelokaler och i vilken lämplig omfattning föreslås att en förstudie initieras av kommunstyrelsens fastighets- och exploateringsutskott i enlighet med kommunens antagna process för lokalförsörjning. Förstudien utgår från genomförda behovsanalys och syftar till att närmare svara på vad som ska byggas.

Förstudiearbetet omfattar bland annat utredning av förutsättningar och möjliga alternativ för om- och nybyggnation av nya förskolelokaler samt genomförandeaspekter. Förstudien innefattar också bedömning av ekonomiska konsekvenser samt preliminär tidplan. I förstudien bör också byggprojektets mål och vision formuleras så långt det är möjligt.

Förstudien anger grundläggande krav vad gäller exempelvis lokalfunktioner och tekniska egenskaper hos den nya förskolan. Redan här beaktas också barns behov. Enligt Skolverkets Läroplan för förskolan ska barnen erbjudas en god miljö och en väl avvägd dagsrytm med både vila och aktiviteter som är anpassade efter deras behov och vistelsetid. Miljön ska vara tillgänglig för alla barn och inspirera dem att samspeka och utforska omvärlden samt stödja barnens utveckling, lärande, lek och kommunikation.

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Fredrik Lindberg

I förstudiearbetet föreslås att möjliga lösningar beträffande integration av nya förskolelokaler med Kevingskolans befintliga lokaler särskilt beaktas och utreds. En sådan samlokalisering kan ge positiva effekter men också vara utmanande ur flera synvinklar. Särskilt de tekniska och fysiska förutsättningarna för att, helt eller delvis, integrera förskolan med skolan studeras närmare för att kunna utvärdera förslaget.

Förstudien utförs av samhällsutvecklingsförvaltningen i samarbete med bildningsförvaltningen och beräknas kunna färdigställas senast kvartal 1, 2026. Förstudien utgör beslutsunderlag inför fortsatt planering och projektering.

Parallellt med genomförande av förstudien planeras temporära förskolemoduler att uppföras, i enlighet med tekniska nämndens beslut den 29 januari 2025 (§ 10), för att på förhand kunna flytta Kevinge förskolas verksamhet från nuvarande lokaler. Flytten innebär att behovet av ändamålsenliga och kvalitativa förskolelokaler kan säkerställas tills dess att nya ersättande lokaler uppförts. Samtidigt skapar åtgärden ett större handlingsutrymme för planering av den nya förskolan. Eftersom nuvarande byggnad evakueras och sedermera kan rivas tillgängliggörs mark med byggrätt för möjligt uppförande av nya förskolelokaler.

Konsekvenser för barn och unga

Ärendet i sig innebär i nuläget inga direkta konsekvenser för barn och unga. Barnperspektivet utgör dock en viktig del i den fortsatta planeringen.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnader för genomförande av förstudien hanteras inom kommunstyrelsens ordinarie budgetram i enlighet med kommunens riktlinjer för investeringar och exploatering.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Uppdrag att ta fram förstudie om nya permanenta förskolelokaler inom fastigheten Jungfrun 2 (Kevingskolan)
2. Tekniska nämndens beslut, TN 2025-01-29 § 10
3. Tekniska nämndens beslut, TN 2024-11-28 § 140
4. Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2024-11-21
5. Utbildningsnämndens ordförandebeslut, 2024-10-01
6. Skolutredning 2024
7. Kommunstyrelsens beslut, KS 2024-06-17 § 103
8. Utbildningsnämndens beslut, 2024-01-31 § 6

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Fredrik Lindberg

9. Bildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2024-01-08
10. Utbildningsnämndens beslut, 2023-09-27 § 82
11. Utbildningsnämndens Lokalbehovsanalys 2023
12. Kommunstyrelsens beslut, KS 2023-06-19 § 120
13. Lokalförsörjningsprocess för Danderyds kommun

Expedieras
Utbildningsnämnden
Tekniska nämnden
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden